

Gorenjec

Št. 39. — Leto XX. — Kranj, 26. septembra 1936.

Uredništvo in uprava je v Kranju, Strossmajerjev trg št. 1. Telefon št. 73 „Gorenjec“ izhaja vsako soboto. Dopolnje sprejema uredništvo do srede zvečer. Rokopisi se ne vračajo. Nefrankiranih pisem ne sprejemamo. — Naročniki za „Gorenjca“, celoletno 40 Din, polletno 20 Din, četrletno 10 Din, posamezna številka 1 Din.

List za gospodarstvo, socialno politiko in prosveto

Štrajk tekstilnega delavstva

Kako je prišlo do štrajka

Upamo, da so se razpaljene strasti že toliko polegale, da so vsaj oni, ki so dobre volje, zmožni že trezno misliti in resnico sprejeti. V zadnji številki Gorenjca nismo zavzeli o dogodkih nobene stališča, ker je pač vladalo tako razburjenje v precejšnjem delu delavstva in tudi drugega občinstva, da smo smatrali, da je najbolje počakati, da se duhovi umire, potem pa povemo kar smatramo, da je potrebno.

Gorenjec je glasilo Kranja in Gorenjske, zato pač ne more mimo važnih dogodkov, ki so se odigrali pretečen mesec ob priliki štrajka tekstilnega delavstva. Radi lažjega umevanja teh dogodkov skušajmo najprej na nakratko naslikati dogodke same.

Med lastniki tekstilnih tovarnov in zastopniki delavstva so se že nekaj časa vršili razgovori o sklenitvi kolektivne pogodbe. Mislimo, da moramo resnici na ljubo povedati, da industrialci niso odklanjali kolektivne pogodbe. Jasno je pa tudi, da se taka pogodba ne more skleniti kar čez noč in tudi ne v par dneh. Kaj takega so mogli soditi le otročaji, ki ne vedo, kaj je kolektivna pogodba. Lahko se sklene kar čez noč taka pogodba, toda tako skrpucalo nima nobene vrednosti, ker ne more držati. Kdor je zahteval, da se sklene kolektivna pogodba kar na kratko roko, ali kakor se je reklo: „kar podpišejo naj“, ta je ali nevednež, ali pa je namenoma hotel, da se sklene kolektivna pogodba, ki ne bo držala, ki bo nudila le povod za nove prepire in štrajke.

Kdor je resno hotel delavstvu koristiti, mu je moral povedati, da se kolektivna pogodba ne napiše, kakor kako zaljubljen pismo, da je treba to pogodbo pri obeh straneh studirati, resno obravnnavati in resno sprejeti.

Kolikor smo informirani, se je med delavskimi zaupniki in industrialci sklenil dogovor, da se na obeh straneh to vprašanje pretehta in da se prične pogajanja dne 28. avgusta na bankski upravi. To je bil dogovor in ta dogovor bi bilo moralo delavstvo držati, če je resno mislilo s kolektivno pogodbo, če niso hoteli nekateri krogi tega vprašanja izbrabiti le za hujskanje.

SHOD NA „STARI POŠTI“.

Vse strokovne organizacije so dogovorno sklicale informativni shod na Stari pošto, ki se je vršil v sredo, dne 19. avgusta in se ga je udeležilo okrog 2000 ljudi. Ta shod je bil po dogovoru med legalnimi strokovnimi organizacijami informativnega značaja, ki naj delavstvo pouči o stanju in naj ga pripravi za borbo za kolektivno pogodbo.

V nekem nam dobro znanem lokalni pa je bilo na tajnem sestanku že v torek, dne 18. avgusta sklenjeno, da se štrajk mora vršiti. Na sestanku so bili vabljeni le gotovi ljudje iz rdečega tabora. Tako se je ustvarilo skrito vodstvo, ki je v ozadju izigralo legalne organizacije in delavstvo.

Shod na Stari pošti se je vršil primerno dostojno. Res je pa, da so se na shodu strasti zelo razpalile in se je ustvarila atmosfera, ki je pospešila, da se je delavstvo tako kasneje izročilo v vodstvo skritim elementom.

Dasi se pa na tem shodu še ni storil definitivnega sklepa o štrajku, se je vendar že isti dan povsod govorilo, da bo drugi dan štrajk. Dasi niso sklenile ne delavske organizacije in ne delavski zaupniki, da se prične s štrajkom, je vendar bilo vse delavstvo tako informirano po skritih aranžerjih, da je bilo vse prepričano, da se prične štrajk, ki je res izbruhnil. Vsakemu pametnemu človeku je bilo takoj jasno, da so vodstvo delavstva prevzeli nevidni elementi, ki niso bili za to ne postavljeni, ne izvoljeni od delavstva in niso nosili

nikake odgovornosti. Kratkotrajno, delavstvo je bilo od njih prevarjeno in zapeljano, vodstvo nad delavstvom so izgubile strokovne organizacije in tudi delavski zaupniki. To je bila velika nesreča za delavstvo. Tem skritim aranžerjem ni bilo na tem, da bi delavstvo kaj doseglo s svojim štrajkom, ampak njih cilj je bil, povzročiti nemire, zapeljati delavstvo k nezakonitim dejanjem, spraviti oblast v težak položaj, da bi morala rabiti silo, da bi tako prišlo do prelivanja krvi in revolucionarnih dejanj. Ti aranžerji bi bili kaj radi videli, da bi bilo par sto delavcev mrtvih, da bi potem imeli material za agitacijo. Zal je ogromna večina delavstva nasledila tem agitatorjem. Mi vemo, da ogromna večina našega delavstva ni komunistična, res je pa tudi, da je večina delavcev sledila tem neodgovornim elementom sebi v ogromno škodo.

V četrtek, dne 20. avgusta je ob 2. uri popoldne zatulila sirena v Jugočeški in takoj na to po vseh drugih tovarnah. V tem trenutku je stopilo v štrajk vse delavstvo po vseh kranjskih tovarnah. Jasno je, da se je to izvršilo po načrtu, ki so ga napravili komunistični plačanci.

Štrajk je torej izbruhnil. Delavstvo pa je pri tem štrajku uporabilo taktiko francoskih komunistov. Zasedlo je tovarne, celo pisarne, skladišča in si prisvojilo ključke od tovarnov.

To je bila druga usodepolna napaka, ki so jo storili. Naša ustava garantira vsakemu nemoteno posest in uporabo lastnine. Delavstvo je tako prekršilo ustavo in zakon. S tem je samo izročilo industrialcem v roke močno orožje. Toda zasedba se je enkrat izvršila in lastniki in vlada je s tem morala računati.

Ogromna večina delavstva se je pri tej zasedbi obnašala zelo dostojno. Vmes so pa bili nekateri elementi, ki so napravili delavstvu škandal in zelo škodovali delavski stvari. Zgodilo se je nekaj nedostojnih nastopov napram lastnikom in uradnikom tovarnov, ki so napravili zelo mučen vtis. Takoj se je videlo, da so bile nekatere osebe že pripravane od komunistov, da naj povzročajo skandale, ostre, sramotilne nastope napram delodajalcem, da bi prišlo do incidentov in razburjenj. Če je n. pr. tovarnar dve leti vzdrževal bolno delavko, jo poslal v toplino in plačeval za njo, da je ozdravela in z njo dostojno in lepo ravnal, pa gre ista oseba sramotiti svojega dobrotnika, potem je jasno, da je moralo biti v ozadju organizirano hujskanje, ki ni iskalo delavskih koristi, ampak le zmedo in škodo za delavca. V interesu delavstva ni bilo to, da so nekateri razburjali industrialce, ki so radi tega postali zagrenjeni in nedostopni.

Priznati pa moramo, da se je po prvem razburjenju in po prvih ekscesih, delavstvo po ogromni večini umirilo in da je po vseh tovarnah organizacija poskrbela za red, mir in dostojnost.

PRVI ZAČASNI DOGOVOR.

Vlada in industrija je bila zelo zainteresirana na tem, da se štrajk kolikor mogoče hitro konča. Tako je prišlo do pogajanj med industrijo in delavskimi organizacijami in delavskimi zaupniki. Na mestnem magistratu v Kranju je bil dosežen sporazum, začasni dogovor, po katerem bi se takoj začela pogajanja o sklenitvi kolektivne pogodbe, delavstvo pa izprazni tovarne in gre na delo.

Sedaj pa je napravilo delavstvo največjo pogrško. Zastopniki vseh delavskih organizacij in vsi delavski zaupniki so šli v tovarne in sporočili delavstvu dogovor, ki se je sklenil. Toda

skriti aranžerji so preprečili ta sporazum. Kakor se zdi, vsaj gotove priče že danes to vedo povedati, da so bili celo med delavskimi voditelji osebe, ki so sicer sklenile za delavstvo začasni sporazum in so na zunaj nagovarjale delavstvo, naj gre iz tovarnov in sprejme drugačna navodila. Skrito in nevidno vodstvo štrajka je znalo po svojih zaupnikih delavstvo po tovarnah nahujskati in prepričati, da so delavske organizacije izdale svoje delavstvo, da so plačane od industrialcev, da jih hočejo le izbrabiti iz tovarnov da jih prevarijo. Tako je delavstvo pustilo na cedilu svoje legalne organizacije in svoje zaupnike in je sledilo nelegalni in skriti organizaciji, ki je dobivala navodila po kanalih, katerih izviri so v Moskvi. Med delavstvom se je vrgla rečenica: „Podpišejo naj takoj kolektivno pogodbo, pa gremo iz tovarnov; dokler pa ne podpišejo, ne gremo ven.“ Te formule se je sedaj vse delavstvo v Kranju oprijelo in je povsod odmeval le en glas: „Podpišejo naj, pa gremo ven!“ Kolektivna pogodba je predložena, kar podpišejo naj jo, pa gremo ven in bo konec štrajka.

Med tem časom so se tekstilni industrialci organizirali v skupno organizacijo. Njih skupni odgovor je bil: „Mi smo pripravljene skleniti kolektivno pogodbo, takoj prične pogajanja, toda dokler so tovarne zasedene, se ne smatramo svobodne in se sploh ne pogajamo.“

Tako je prišel ves položaj v zagato. Na eni strani so delavci sklenili, da ne gredo iz tovarnov dokler se kolektivna pogodba ne podpiše, na drugi strani pa so stali tovarnarji in odločno zamevali pogajanja in sklenitev o kolektivni pogodbi, dokler delavstvo ne zapusti tovarnov. Na ta način bi lahko čakali do sodnega dne na kolektivno pogodbo.

Med tem časom je pričelo stavko tudi delavstvo tekstilnih tovarnov v Mariboru in Trzinu, Škofji Loki in drugod.

DEPUTACIJA PRI G. BANU.

Ban dr. M. Natlačen je energično posegel v vso zadevo in z vsemi močmi pritiskal, da se čimprej sklene kolektivna pogodba in da preneha štrajk. Pritiskal je na industrialce, naj se kljub temu prične pogajanja, čeprav ima delavstvo zasedene tovarne, na drugi strani je pa nagovarjal delavstvo po njihovih organizacijah in zaupnikih in sreskem načelstvu, naj izprazni tovarne in naj legalno vodi štrajk s tem, da zasede le dohode v tovarne.

O delu bana dr. Natlačenega bomo morda še posebej govorili. Zaenkrat naj le to pribijemo, da so lahko videli vsi pošteni delavski zastopniki, da je ban podpiral vse upravičene želje delavstva, da je šel v svoji dobroti do skrajnosti, morda celo predaleč. Industrialci so z vso vehemenco zahtevali, da naj vlada s silo izprazni tovarne. Ban je poskusil vsa mogoča sredstva, da mirnim putem privede delavstvo, da zapusti tovarne, da se štrajk ugodno in brez nasilja konča za delavstvo.

V četrtek, dne 10. septembra se je vršila v Ljubljani v Delavski zbornici konferenca, na kateri je bil centralni tarifni odbor, izvoljeni zaupniki delavstva in voditelji strokovnih organizacij. Na tej konferenci se je sklenilo, da se vse delavstvo pozove, da izprazni zasedene tovarne, da se tako omogoči pogajanja o kolektivni pogodbi. Iz te konference je šla k banu deputacija zastopnikov delavstva, ki mu je izročila sledečo spomenico:

Gospod ban!

Podpisane strokovne organizacije tekstilnega delavstva so sklicale za četrtek delavske zaupnike iz tekstilnih tovarnov dravske banovine ki so v stavki, da se posvetujejo o položaju, kakor nastaja za delavstvo povodom Vaše naredbe z dne 7. septembra 1936.

Na tem sestanku so delavski zaupniki sklenili, da bodo tovarne v svrhu izvajanja točk 2 in 3 Vaše naredbe izpraznili. Pač pa bo nadaljevalo tekstilno delavstvo do sklenitve kolektivne pogodbe s stavko izven tovarne ter postavilo pred tovarne po potrebi tudi v tovarnah (v zaščito proti požaru itd.) stavkovne straže.

Kakor Vam je delavstvo za Vaše posredovanje tudi hvaležno, tako ne more iti preko ugotovitve, da se da tolmачiti § 7. uredba z dne 7. septembra tako, da se zabranjuje z njo tudi stavkovne straže, § 6 pa tako, da tudi same strokovne organizacije ne smejo dati stavkujočim denarnih podpor, čeprav zbirajo v ta namen v smislu svojih pravil stavkovne sklade.

Istotako se je bati, da ne bi bila onemogočena po novi uredbi svoboda shajanja in obveščanja delavstva, ki je v stavki.

Tako stališče oblasti bi stavke v praksi onemogočalo in silno podprlo samovoljo poslodavcev. Kako raste po objavi Vaše naredbe ta samovolja, se vidi med drugim iz tega, da je velika tovarna Glanzmann & Gassner na obvestilo, da njeno delavstvo ni pripravljeno le zapustiti tovarne, temveč začeti tudi nemudoma z delom, če tovarna le na to pristane, da bo sklenila kolektivno pogodbo in da stavkujočih ne bo preganjala, — le to odgovorila, da se z delavci, ki so v njeni tovarni, v nikakem oziru ne razgovarja.

Zato upravičeno pričakujemo, da se bo dalo narediti tolmachenje, ki ne bo delavske samobrambe docela onemogočilo. Vidimo Vaša prizadevanja, da bi se zaščitilo tudi delavstvo, žal pa so vse zakonske mere, ki bi se bile lahko izdale v svrhu zaščite delavstva (n. pr. zakon o minimalnih mezdah) izostale. Poslodavci so dobili zakonsko zaščito, delavci pa le dobro voljo.

Ko Vas obveščamo o tem, da se bomo vkljub vsemu temu seveda uredi pokorili, Vas prosimo pomoči v teh-le praveh:

a) da uplivate na podjetja, da po izpraznitvi tovarne ne bodo začelnjala z delom in iskala stavkokazov;

b) da uplivate na to, da sklenejo vsa tekstilna podjetja kolektivne pogodbe za vse tekstilno delavstvo;

c) da uplivate na to, da radi stavke ne bo odpuščen ne preganjan noben delavec;

c) da nam olajšate shajanje in obveščanje delavstva med stavko.

Istotako si Vas usojamo obvestiti, da je delavstvo že dopustilo nadaljevanje del, ki niso v neposredni zvezi s tekstilnim obratovanjem ravnanje se po navodilih centralnega tarifnega odbora. Tembolj smo sigurni, da bo spoštovala navodila zaupnikov, podana v zgornjem pravcu. Zato Vas prosimo, da se proti delavstvu tekoma dveh dni po prejemu tega dopisa ne postopa s silo.

Ljubljana, dne 10. 9. 1936.

Ban je obljubil, da do pondeljka ne bo pustil nikogar preganjati radi štrajka, da ne bo dovolil po tovarnah obratovanja s stavkokazi in da bo na podjetnike vplival, da se čimprej sklene kolektivna pogodba.

V nedeljo, dne 13. septembra so šli v vodilne tovarne v Kranju zastopniki delavstva in delavskih strokovnih organizacij skupno z g. sreskim podnačelnikom in so razložili delavstvu ves položaj in ga pozvali, naj zapusti tovarne in naj zasede le vhod. Delavstvo pa je vse te najboljše nasvete in pozive odklonilo; v Jugočeški so se mnogi naravnost norčevali iz delavskih zastopnikov in iz oblasti ter celo zapeli pesem: „Mi pa ne gremo dam...“

Tako se je jasno videlo, da je delavstvo popolnoma v rokah komunističnih elementov, ki nočejo, da bi delavstvo doseglo kaj uspeha v svoji borbi, ampak žele le povzročiti prelivaanje krvi.

Povsod drugod, v Mariboru in v Trzinu, je delavstvo sledilo navodilom svojih organizacij in zaupnikov ter zapustilo tovarne. Tudi v tovarni Intex je bila ogromna večina delavstva toliko uvidevna, da je sprejela nasvet in je večina zapustila tovarno, le mal del najbolj zapeljanih je ostal v tovarni še nadalje, stavkovni odbor v tovarni pa je odstopil in zapustil tovarno.

Radi kaprice delavstva v kranjskih tovarnah je bilo sedaj nemogoče, da bi se sklenila kolektivna pogodba za vse tekstilno delavstvo. Delavstvo v Mariboru in Trzinu je čakalo, kaj bo storilo kranjsko delavstvo. Delavec pač nima denarnih rezerv, lakota in pomanjkanje je trkalo na delavska vrata. Vse razsodno in pametno delavstvo je želelo, da se čimprej sklenu sporazum in se prične z delom. Le radi kranjskih kapric je moralo vse slovensko tekstilno delavstvo čakati na pogajanja in stradati brez dela. Tako so delavci od drugod pritiskali na oblast in na delavstvo v Kranju, naj se čimprej izprazni tovarne, da se konča štrajk. V Kranju je prišla deputacija mariborskega delavstva, ki je lepo nagovarjala delavstvo po kranjskih tovarnah, naj vendar zapuste tovarne, da se tako omogoči vsemu delavstvu delo in vsakdanji kruh. Toda zaslepljenost in zapeljavnost delavstva po tovarnah Jugočeške in Jugobrunne je tako narasla, da nihotela upoštevati niti svojih tovarišev iz Maribora. Tako je nastal položaj, da je bilo v interesu vsega delavstva, da se tovarne izprazni; ker ni šlo zlepa je morala zadevo vzeti v roke žandarmerija in policija.

Zadnje dni se je posebno jasno videlo, da skritim in zločinskim aranžerjem, ki so plačani in naročeni iz Mo-

skve, ni bilo za to, da bi delavstvo doseglo izboljšanje svojega položaja, oni so hoteli sovraštva, razburjenja, nasilja in krvi! Nad 10.000 delavcev je čakalo na kranjsko delavstvo in prosilo, naj se hitro konča štrajk, da ne bo delavstvo stradalo, toda tem aranžerjem je bila delavska dobrobit deveta briga, zato so tirali nevedno in zapeljano delavstvo do nerazsodnosti v lastno nesrečo.

Vsak količkaj pameten človek je videl, da tako ne more iti več dalje, da oblast tega ne more več trpeti, da je potrpežljivost dosegla vrhunec, saj so se nekateri že kar norčevali iz vsega. Tako je moralo priti, kar je prišlo. Policija in žandarmerija ne pozna „spasa“, to so morali vedeti vsi, ki so ostali v tovarnah, posebno skriti hujskači.

Marsikdo danes kritizira postopanje policije in žandarmerije. Res je, da policija in žandarmerija ne poznata šale, toda priznati moramo, da so bile tovarne res strokovnjaško izpraznjene vse po navodilu, da ne sme teči kri. Če bi bili varnostni organi postopali počasi, bi bili oni zločinski voditelji dosegli, kar so hoteli, da bi tekla kri in bi bilo mnogo mrtvih in nedolžnih žrtev.

Komunisti so imeli taka navodila za postopanje, da bi bil nastal strašen položaj, če bi ne bila nastopila policija in žandarmerija tako hitro. V tovarnah je bilo mnogo solne kisline in bencina, če bi bili oni aranžerji dobili čas za uporabo teh snovi, bi bila nastala lahko strašna katastrofa, ki bi bila uničila tovarne in na stotine življenj!

Pripomniti še moramo, da so se skriti aranžerji obnašali kakor se pač komunisti sploh, zelo viteško! Med množico so vrgli parolo, naj ženske krijejo moške, ker si policija ne bo upala kaj žalega storiti ženskam! Tako so ti laži—junaki poslali ženske pod povelje, sami so jo pa urno poredili v Šmarjetno goro in odnesli pete... Zalostni junaki!

čani od Moskve, deloma zapeljani od komunističnih nazorov in agitatorjev. Opazovalec je mogel videti, gotove osebe, da tako lahko žive brez pravega poklica; so morda bili v službi ali pa so opravljali „poklic“, toda jasno je bi-

lo, da od tega ne žive... Delavstvo nesrečne Rusije mora stradati, da iz tega stradanja dobe plačilo agitatorji za komunistični prevrat...

Ponovno povdarjamo, da bi delali krivico kranjskemu delavstvu, če bi mu očitali komunizem, res pa je, da je delavstvo, da je delavstvo po kranjskih tovarnah nasledlo tem temnim elementom ki so hoteli spraviti ubogo delavsko maso v nesrečo.

Takoj ob začetku stavke v Kranju se je moglo spoznati iz raznih pojavov, da so v vsej akciji skriti voditelji — komunisti, ali da so vsaj vso mezldno gibanje skušali komunisti obrniti na svoj mlin.

Komunistu ni zato, da bi se delavstvu izboljšal položaj, ampak le za to, da povzroči nemir in spravi delavstvo v nesrečo, da bi se potem v gorju delavec izpozabil in napravil ne premišljene korake, da bi potem v tej nesreči in kalnem ribarju zločinci, ki so plačani iz Moskve!

Komunistu je prvo: borba proti veri, cerkvi in duhovščini! Komunist bolj sovraži duhovnika, kakor kapitalista! Če to več, potem šele ti bodo razumljivi tile pojavi:

Ko je izbruhnila stavka, so se takoj pojavile razne lažnjive vesti o duhovščini! Najprej so vrgli po kranjskih tovarnah lažnjivo vest, da je kranjski dekan nagnal deputacijo delavcev, ki je prišla pobirat prispevke za stavkujoče z besedami: „Delat' pojdite, če nečete delati, pa krepnite“. Pri g. dekanu do takrat sploh nikogar ni bilo pobirat prispevke za stavkujoče! Medstavkovni odbor je bil tolko pošten in kulanten, da je te lažnjive govornice demantiral!

Ko se je pričelo govoriti o mašah po tovarnah v nedeljo, dne 23. avgusta, so že nekateri vrgli med delavstvo govornice: „Glejte ga, kakšen je, še maše jim ne privošči“. Zadevo o mašah po tovarnah bomo kasneje pojasnili. Tudi ta govornica je bila popolnoma iz trte izvita!

Ko se je lažni trik izjalovil med delavstvom, so isti elementi začeli intrige pri tovarnarjih.

Imamo v rokah jasne dokaze, da so temni elementi intrigirali tudi pri tovarnarjih. Na eni strani so hujskalski skrivaj delavstvo v štrajk in proti tovarnarjem, na drugi strani so pa iskali

niti do tovarnarjev in direktorjev in so se jim laskali kot verni sluge in so ovajali druge... Za slučaj neuspeha štrajka, so napram tovarnarjem že slikali kot krivce „klerikalce“, ki so jih ponekod postavili kot vidne voditelje in zaupnike. Žal, da so nekateri bili toliko nespametni, da so se udali nevede temu skritemu vodstvu in so šli po koštanj v ogenj za komuniste.

Takoj v nedeljo 23. avgusta so ti elementi pričeli pri tovarnarjih lažnjivo agitacijo in so ovajali duhovnike, ki so imeli sv. mašo po tovarnah, da so delavstvo hujskali v govorih, ki jih sploh ni bilo, da so jemali od delavstva ukradene darove, da so ščuvali proti tovarnarjem itd. Če bo treba, bomo približali dejstva in dokaze za to lažnjivo propagando.

Ko so pobirali darove za stavkujoče, so nekateri izrabljali to nalogo za agitacijo proti katoliški veri in duhovščini. Da ne bomo delali krivice, moramo povdarjati, da je velika večina nabiralcev darov dostojno in resno vršila to nalogo. Res je pa tudi, da so nekateri to nalogo izrabljali za agitacijo za Rusijo in za španske morilce, komuniste. Tako je v neki vasi v bližini Kranja — imena vseh so na razpologo v našem uradništvu — nek tak boljševiski individuum pri nabiranju kvasal: „Pri nas je treba napraviti, kakor v Španiji, na Ruskem so najboljše razmere, pri nas imajo 70% kapitala v rokah duhovni-ki...“

Na Primskovem je javno v gostilni neki rdeče pobarvani T... vpil, da je treba tako napraviti, kakor v Španiji... Kaj so vse ti boljševiski plačanci govorili po Primskovem, to presega že vse meje dostojnosti človeka.

Ti plačanci Moskve so nerazsodno delavstvo nahujskali z najrazličnejšimi in najbolj bedastimi lažmi. Žal, da ljudje, v razburjenosti vse verjamejo, tudi največjo neumnost, ki si jo moreš misliti.

Ko je policija izgnala delavstvo iz tovarn, so za slučaj imeli ti zlikovci že pripravljen material. Vedeli so dobro, da bi se lahko delavstvo iztreznilo in spoznalo, kako so ga tirali v nesrečo in zablodo, bali so se, da bi se delavstvo, ko se bo iztreznilo, moglo obrniti proti lažnjivim zapeljivcem. Zato so ob izpraznitvi tovarn vrgli vso svojo silo na lažnjive in hujskaške govornice. Ka-

Zločinci na delu

V Kranj in okolico se je zadnja leta naselilo polno raznih ljudi iz vseh strani sveta. Med poštenimi in delavnimi ljudmi, ki so iskali dela in kruha pa se je priklatlilo v Kranj in okolico tudi nekaj elementov, ki so deloma pla-

Gorenjci nosijo TIVAR-jeve obleke, ker so dobre in poceni

TIVAR OBLEKE

Skerbec Matija.

Šenčurski dogodki

(Dalje)

In Pavić je govoril iz lože, kakor zna govoriti le Črnogorec. Ognjevito in ostro je napadal tedanji režim, da je razpallil vso dvorano. Množice so se nato vsule po mestu in priredile burne demonstracije. Pavić je bil kmalu nato aretiran, toda demonstracije so se ponovile in masa ljudi je zahtevala, da ga izpuste iz zapore. Da ne bi prišlo do kakega prelivanja krvi, je bil Pavić skrivaj odpeljan v Belgrad, in je nato dobil na procesu poldrugo leto strogega zapore ter smo z njim kasneje zopet prišli skupaj v Sremski Mitrovici.

Pavić nam je pravil mnogo zanimivega o svoji dragi Črni Gori, kar smo z zanimanjem poslušali. Dobival je tudi ogledne obiske. Nekoč ga je prišel obiskat aktiven polkovnik, drugič pa celo član apelacijskega sodišča. Kar čudno je bilo, ko se je na dvorišču sprehajal aktivni polkovnik v uniformi in drugič član apelacijskega sodišča med jetniki. Ko sem se čudil, da si ga upajo obiskati, je odgovoril: „Zakaj pa bi me ne obiskali? Moja afera je moja zadeva, to je pač stvar politike. Nekaj čisto drugega pa je prijateljstvo. To bi bilo nečastno, če bi se sramoval moj prijatelj obiskati me v zaporu. Kdo pa mu more radi tega kaj očitati. Moj prijatelj apelacijski sodnik, je čakal na državnem sodišču na hodniku toliko časa, da bi bil sprejet pri preiskovalnem sodniku, ker pa dolgo ni prišel na vrsto, je poslal svojo vizitko v sodnikovo sobo, pa je prišel sam sodnik na hodnik. Ko mu je moj prijatelj povedal, da želi dobiti dovoljenje, da me obišče, se je preiskovalni sodnik tudi začudil nad tem, da hoče član apelacijskega sodišča obiskati političnega osumljenca v ječi. Pa je moj prijatelj

sodniku rekel: „To, da je Pavić zaprt, je pač njegova zadeva, jaz sem pa njegov osebni prijatelj in ostanem še vedno, čeprav je on zaprt in jaz apelacijski sodnik.“

Jaz sem Paviću moral priznati, da bi dobil malo Slovencev, ki bi tako ravnali, kakor je njegov prijatelj polkovnik ali apelacijski sodnik. Kakšni zajci smo pač pogosto Slovenci! Nas si ni upal obiskati noben državni uradnik. Med preizkavo in potem na procesu sem doživel par vragov žalostnih slučajev, ko so sicer prej dobri prijatelji v strahu, da se jim kaj hudega ne zgodi, bežali pred nami in se nas niso upali niti poznati. Res je to, da v Srbiji ali v Črni Gori, še na misel ni prišlo nikomur, da bi koga radi tega še preganjali, pri nas bi bil gotovo ob službo oni državni uradnik, ki bi si upal nas obiskati v ječi in pokazati simpatije do nas. Dr. Čosić je ravnatelj poiskusne postaje na Topčideru, bil je 5 mesecev zaprt, pa še na misel ni nikomur prišlo, da bi radi tega izgubil državno službo. V ječo mu je pisal sam minister kmetijstva, kaj želi, da stori za njega. V Sloveniji so pa metali naši janičarji državnega uradnika na cesto, samo če je stanoval v župnišču, brez najmanjšega vzroka. Srbi in Črnogorci so iz svoje srede iztrebili janičarstvo, in to bomo morali storiti tudi Slovenci!

Med komunisti.

Na okrožnem sodišču v Belgradu na Aleksandrovi cesti je bila vedno zaprta večja družba komunistov iz vse države. Nekateri so bili tu v preiskovalnem zaporu, drugi pa so prišli iz drugih krajev države v Belgrad na proces pri državnem sodišču za zaščito države in so ta čas med procesom „ložirali“ v našem „hotelu“.

V začetku smo se z njimi gledali le bolj od daleč in nekam hladno, polagoma pa smo se približevali eden drugemu in sino se končno še kar

dobro razumeli in smo z njimi tudi mnogo debatirali. Kljub temu, da mi je bil že prej komunističen nauk precej dobro poznan, sem v razgovorih z njimi izvedel marsikaj zanimivega. Komunizem in krščanstvo sta si med seboj, kakor ogenj in voda, med njima je nemogoče kompromis! To smo si med seboj odkrito priznali, vendar pa smo v medsebojnih razgovorih drug na drugemu odkrili marsikatero simpatično potezo.

Priznati moram, da se mi je bistvo komunizma jasno odkrilo šele v ječi. Prej sem vedno smatral, da je to nek napačen nauk, ki ga je kaj lahko ovreči. Treba je le komunistu dokazati, kako zmoten in neutemeljen je njihov nazor, pa mora pustiti svoje komunistične nazore. V ječi sem pa jasno spoznal, da komunizem ni samo neka zmotna doktrina, ampak je tudi neka kriva vera, fanatična vera, ki se more v slepem fanatizmu primerjati morda le še mohamedanizmu v prvi dobi. Pri vseh komunistih sem opazil slepo vero, da so v majki Rusiji idealne socialne razmere, da so tam že neka nebesa na zemlji, če tam še kaj manjka do popolnih nebes, je krivo temu samo to, ker ni mogoče naenkrat zatreti vseh buržujskih predsodkov, navad in izrodov kapitalizma. Če jim še tako jasno dokazuješ, da so tu dokazana dejstva, zanesljive priče, ki govore, da je komunizem spravil 160 milijonov Rusov v največje gorje in nesrečo, da v Rusiji vlada pekel, lakota, največja beda, pa ti vedno odgovarjajo: „To ni res, tako le buržuji lažejo, da blatijo komunizem, v Rusiji je vse najlepše urejeno.“ V tem oziru ni komunist dovzet za noben dokaz. Za njega je to dogma, ki ji slepo verjame, da je v Rusiji najlepše urejeno socialno življenje, da so tam, če ne velika, pa vsaj mala nebesa na zemlji. Radi se norčujejo iz katoliških dogem, pa sami slepo verjamejo v „dogmo“ o presrečni Rusiji.

kor oni tat, ki je vpil, ko so ga lovili: „Primate tatu“, tako taktiko so sedaj uporabili komunistični plačanci. „Farji so vsega krivi! Farji so nas izgnali iz tovarn.“ In tako je šel sedaj val srda proti tem nesrečnim „farjem“, kakor da bi bili ti agitirali za štrajk, kakor da bi ti imeli v rokah policijo in žandarmerijo, kakor da so ti imeli kaj stika s štrajkom. Tako so mogli agitirati in vpiti le zločinci.

Laži pa še ni bilo dovolj. Nesrečno delavstvo je bilo treba spraviti v neko pijano razpoloženje in sovraštvo proti duhovščini. Celó tako daleč so šli, da so govorili, da se je kranjski g. dekan preoblekel v policajca, da je bil po delavcih. Seveda bodo sedaj tudi lagali, da to ni res, toda mi imamo pričje, da se je res to govorilo. Kako so ti zločinci nahušskali nesrečno delavstvo, naj pričja pismo, ki ga je prejel te dni kranjski g. dekan in katero nam je izročil. To pismo jasno osvetljuje vso zločinsko agitacijo onih, ki so v sorodu z ruskimi in španskimi morilci.

Pismo se glasi:

Gospod Skrbec!

Delavec sem, ampak vpičo te krivice katero ste delali s tem banditovskim napadom ne morem molčati. Skandal za dr. Korošca, pa za vse, kar Vas je pod to kričko. Prej smo bili dolri punktaši, ko smo se za Vas borili — sedaj nas pa javno žigosate za komuniste.* Kajne za 40 čeških brezverskih judov, ste nas prodali. — Kajne, so padli jurji! Potem pa upate pisati, da je ban z delavstvom Lumpi! Organizirali ste napad. Preoblekli v orožnike in policaje vse češke mojstre, Horvic ravnatelj je pa tem pijancem upil „udri ga, udri ga“. Seveda ubij ga! — Kje je pa Vaša krščanska ljubezen — o kateri gonite? Vsaka krivica je greh — kje je pa ta vnebovpijoča kri-

V Radovljici - nič novega

RAZPISANE VOLITVE.

V našem političnem okraju bodo dne 25. oktobra 1936 občinske volitve v občinah Radovljica, Kropa, Breznice, Jesenice, Dovje-Mojstrana, Rateče-Planica, Gorje pri Bledu, Bled, Boh. Bistrica in Srednja vas pri Bohinju. V občinah Begunje, Lesce, Mošnje in Kranjska gora so bile letos spomladi, dočim v občinah Ovsice in Ribno poteče tretletna poslovna doba šele spomladi 1937. Razen teh občin ne bo občinskih volitev še v novo ustanovljeni, a še neorganizirani občini Kamna gorica in v občini Koroška Bela.

PRIPRAVE SO ŽE V TEKU.

V Radovljici nastopita dve listi. Naša JRZ lista z nosilcem g. Resmanom, ravnateljem Mestne hranilnice in Lsta vseh nasprotnikov in protiljudskega mišljenja. Proti JRZ listi so najhujši agitatorji na davčni upravi, kjer sedi „gromovnik bele Radovljice“, govornik pri občinskih volitvah 15. 10. 1933 in bivši tajnik JNS. Stremljenja teh uradnikov poznamo in nas veseli, da so še ostali zvesti samemu sebi, leto nam je žal, da nečjeo verjeti svoji zmoti in da je vsak drugi kriv njihove „nesreče“, kadar pride. Ne dvomimo v patriotizem teh ljudi, saj so prvi jugoslovenji in vemo, da bodo vedno pokorni izvršilci zakonov in navodl vlade, bodisi v Radovljici ali drugod, ker morejo vršiti svojo službo samo v Jugoslaviji, ki ima vsega skupaj 9 upravnih področij (banovin).

Kmečki tabor na Brezovici

V nedeljo, dne 4. oktobra 1936, se bo vršil na Brezovici pri Ljubljani velik kmečki tabor za okraj Ljubljana okolica. Ta kmečki tabor naj pokaže na eni strani močno in organizirano stanovsko miselnost, na drugi strani pa naj bo izraz naše volje, da smo pripravljene delati, izraz naših gospodarskih stremljenj. Na zunaj pa naj ta tabor pokaže vsem in vsakomur, da je kmečka zveza tista, ki je v današnjih težkih gospodarskih časih edino sposobna, da vodi in pripelje kmeti v boljše čase. Tabor naj izzveni resno in dostojanstveno. Nič veseljačenja in popivanja! Brez veselice in plesne godbe bomo pokazali, da so naši cilji višji in resnejši.

Tabor se bo pričel s sv. mašo na Brezovici ob 9. uri dopoldan. Pred cerkvi na Brezovici je tudi zbirališče taborjanov. Po sv. maši bo krenil sprevod proti prostoru za zborovanje z godbo na čelu. Vsi, ki imate slovenske

Dijaki!

Slike za legitimacije najcenejše in najlepše pri fotografu

JUG - KRANJ
(Sedaj nasproti trg. Savnik).

vica? Ti imaš pa dosti, daj no vsaj 568 žrtvam po Tvoji krivdi pomagati! To je samo iz ju-gočeške. To je svinjarjal Zdaj ste pa še iz se perete s tem, da so komunisti, koda, ško si med njim. Jaz ne grem nikdar več v cerkev, ker vidim da samo za svoje žepce grabite. Za mašno obleko napraviti pa najbolj narediš, če oznaniš en ofr. Če Ti toliko ne nese, kar pojdi od koder si. Sej mi Vas več ne rabimo. Zdaj so pa tem ubitim revežem posmehujete. Trikrat ste na vladi — Trikrat se pretaka kri (Op. ured. Za časa Orjune in Kramerjevih režimov se kri ni nikdar prikazala). Nekatere pa še uklepate (Op. ured. Radi Senčurja pa niso nobenega) in Bog ve kam vodite. Vprašamo se zakaj. V cerkvi pa se norce brijete in na ljudstvo blagoslov sklicujete. Zdaj Vas je pa sram! (Op. ured. Cemu?) Pa hočete vse pohabljenje skriviti in pohantati. Zakaj ste pa pisali (Op. ured. Ali je g. župnik pisal?) je slo vse mirnim potom. Z napadom in s pobijanjem. To je pač samo Vaša kultura. Če je bil Col-narjev vampež res kaj s kakšno stvarjo na vskriž — ne vem — vem pa da so bolj vam. peži češki judi komunisti kot pa mi delavci h koncu tud druge evropske države naj zvedo kakšne svinjarije se godi za časa Vas ob volitvah na svidenje

Sram vas bodi v tazadno egoisti kajne denar, denar je vladar.

Čudimo se samo, kako se je junak pozabil podpisati.

To pismo jasno pričja, kako brezvestno so hujskali delavca, kako so hoteli delavcu nesrečo, nikdar pa koristi. Najprej so slikali pred delavstvom njihov lastne zaupnike kot plačance tovarnarjev, da so izdali delavstvo, nato so pa še duhovnikom naprtili ta greh, da so prejeli milijone od kapitalistov. Žalostno je tam, kjer se neumnost in zločinstvo združita v konkubinatu.

* (Podčrtal sam pisec pisma, op. ured.)

ZACETEK VOLILNE BORBE.

Oznanil ga je tukajšnji tovarnar pletenin in bivši predsednik upravnega odbora Mestne hranilnice v Radovljici g. Janko Novak s tem, da je v noči od sobote (19. 9.) na nedeljo (20. 9.) celo noč prav do jutra plačeval za vino. Čudimo se pa, kako si upa g. Novak cele noči presedati s svojo družbo v javnih lokalih, ko vendar kot gostilničar pozna policijske predpise, ki se jih moramo držati vsi, tudi g. Novak, ki se gotovo dobro spominja, kako je bilo s policijsko uro pred občinskimi volitvami 1. 1933. G. Novak in gostilničar na kopal šču, pozor!

DELO PRI CESTNEM ODBORU

Radi revizije kr. banske uprave je delo pri cestnem odboru prenehalo. Upanje pa je, da se bo z delom v kratkem pričelo, ker bo sestavljeno do tega časa tudi poročilo revizorja in ugovorljene nepravilnosti, ki so se izvršile.

POLITIKA V GASILSKEM DOMU.

V nedeljo, dne 20. 9. 1936 je bila v Radovljici gasilska vaja. Po končani vaji so nekateri uničili ostanek one kapljice, ki je ostala od gasilske veselice, pri tem pa navdušeno politizirali in kritizirali, kar jim ni všeč. Nam je prav, da smo vsaj enkrat spoznali one, ki sicer neprestano kriče, da v gasilska društva ne politike. Tudi naše stališče je tako; zato bomo že poskrbeli, da se to stališče dosledno in napram vsakomur izvaja.

narodne noše, jih oblecite, da bo na ta način sprevod in kmečki tabor tem prestrejni in da bomo tudi na zunaj pokazali tistim, ki še niso dovolj stanovsko zavedni, ves sijaj in vso moč naše organizacije.

Kot slavnostni govorniki bodo nastopali tisti dan sami naši najboljši in najzaslužnejši ljudje, predsednik Kmečke zveze g. Brodar J. načelnik okrajne Kmečke zveze g. Šubelj Ig. iz Ježice in g. dr. Voršič iz Ljubljane.

Tabor se bo vršil na prostem ob lepem vremenu, v slučaju pa, da bi deževalo bomo zbrovali v lepem in prostornem prosvetnem domu na Brezovici.

Udeležba na tem taboru je za vsakega člana krajevne organizacije v okraju Ljubljana—okolica strogo obvezna. Tudi iz ostalih krajev Slovenije naj se člani Kmečke zveze udeležijo tabora. Dolžnost vsake krajevne organizacije pa je, da pošlje na ta tabor vsaj močno zastopstvo. Udeležje naj se tabora možki in ženske, predvsem pa naj bodo odbori Kmečke organizacije za to, da se bo tabora udeležilo čimveč mladine. Na taboru bomo prodajali posebne znake, katere naj taborjani zavedno kupujejo, kajti izkupiček bomo porabili za kritje stroškov tega tabora. Cena teh znakov bo zelo nizka —

Vsaka krajevna organizacija Kmečke zveze naj se nemudoma sestane k seji, ki naj poskrbi, da bo udeležba na taboru čimvečja.

Sporazum v tekstilni industriji. Kolektivna pogodba podpisana.

V sredo 23. septembra so v Ljubljani sklenili sporazum zastopniki tekstilnih podjetij in delavstva. Tako je končno formulirana pogodba, s podpisom katere smatrajo delavske strokovne organizacije stavko za zaključeno. Tako se je, vidimo pogodba kmalu sklenila, ko so bile tovarne enkrat prazne. Delavstvo naj presodi samo, kdo ima največjo zaslugo, da je do pogajanja sploh prišlo in da se je tako ugodno zaključilo. Ali so jo izposlovali kričavi hujskači in teroristi med delavstvom, ki večini delavcev niso dovolili izpraznitve tovarn? Ali pa g. ban dr. Natlačen, ki se je takoj v začetku energično zavzel za delavske interese in tudi uspešno posređoval pri delodajalcih, da so odnehali v marsikaterih zadevah, ki so jih upravičeno stavili delavski zastopniki. Odgovor je jasen. Jasno pa je tudi, da bi delavci še danes in še dolgo stradali brez posla v zasadenih tovarnah, ako bi g. ban ne nastopil tako energično, kar je bilo in bo v prvi vrsti v največjo korist za delavce same. Ko so nam vladali drugi bani, sploh delavstvu ni bilo dovoljeno, da na ta ali kateri-

koli drugi način zahteva svoje pravice. Saj so prav v tistih časih delavske mezde dobivale višine, katera je bila glavni vzrok stavki, pa se ni smel takrat noben ganiti.

Z novo pogodbo se bo položaj delavstva znatno izboljšal. Po priljubni cenitvi bo imelo korist okrog 40% delavstva, mezde bodo letno prinesle okrog 8 milijonov poviška. Pomožno delavstvo bo zaslužilo okrog 250 na uro do 18 let starosti, potem se zaslužek viša s starostjo in daljšo zaposlitvijo, do 4— in 4.50 na uro. Delovni čas traja 8 ur na dan, s čemer je uveden 48 urni delavnik. Določeni so prazniki, v glavnem pa veljajo zakonita določila. Ako je delavec v službi najmanj leto dni, pa poklican na vojaške vaje, mu pritiče za dobo 4 tednov urna mezda z odbitkom 10.- Din dnevno kot protivrednost za vojaško preskrbo.

Ako se pogodba odpove, se mora predložiti istočasno predlog nove pogodbe. Kjer je bila plača že sedaj večja, ostane nedotaknjena tudi v bodoče.

Podrobnejše podatke so prinesli dnevni časopisi.

Tedenske novice

KRANJ

Skupina poselske zveze v Kranju sporoča svojim članicam, da bo običajni mesečni sestanek v nedeljo 27. t. m. popoldne ob pol 4. uri v Delavskem domu.

Francoski tečaj se obnove tudi letos pri Francoskem krožku. Z delom se prične začetkom oktobra. Kot lani se bo ustanovil pripravljalni tečaj za fante in deklice iz ljudske šole, ki nameravajo v gimnazijo prihodnje leto. Vse prijave sprejema gimnaz. sluga G. Šemen.

Odbor.

Občinske volitve, Kr. banska uprava dravske banovine je razpisala občinske volitve v kranjskem okraju. Volitve bodo na dan 25. oktobra in sicer v vseh občinah razen v Kranju in Senčurju.

Kupec za Prevalo, kakor znano je razpuščeni kranjski občinski odbor smatra za eno najnujnejših potreb, da je kupil posestvo Prevalo, ki stane občino danes že nad 1 milijon Din a ne donša skoraj ničesar, obremenjuje pa občino letno za 60—80.000 Din. Kupčija se je morala skleniti na hitro, na tajnih sejah, ker so to zahtevali višji interesi! Ko pa je postalo očitno, da je tajinstven razlog za nakup, ki faktično ni nikdar obstojal, odpadel, so začeli nekateri, sicer manj prizadeti, vendar brez dvoma po nalogo glavnih akterjev razglašati, kako dobra kupčija je bil nakup Prevala, ker se bo dalo s parcelacijo veliko zaslužiti. Pri eni izmed zadnjih sej sedaj razrešenega občinskega odbora smo celo slišali, da se je že našel dober kupec. Kakor čujemo, se je sedaj re: oglasil kupec in sicer sorodnik prejšnjih lastnikov, ki je napravil ponudbo za nakup hiše z gospodarskimi poslopji, parkom in nekaj ha sveta v neposredni bližini hiše. V svoji ponudbi pravi, da hišo kakor tudi gospodarska poslopja prav dobro pozna v kakšnem stanju so, zato ponudi obvezno visoko vsoto Din 140.000 plačljivih v gotovini. Ker bi po tej odprodaji ostalo občini še okoli 20 ha lepo iztrebljenega gozda in nekaj njiv, lahko vsakdo izračuna, kako velik dobiček bi občina napravila, če bi ponudbo sprejela; osobito če se upošteva, da se je kupilo pred kratkim zemljišče za oni namen, za katerega je občina zatrjevala da Prevalo kupuje, po 1 Din 86 para za kvadratni meter.

Delo za združitev občine Primskovo in vasi Struževo s Kranjem lepo napreduje, čeprav to ni bilo nikakor mogoče pod prejšnjimi je. enuarskimi občinskimi odbori mesta Kranja. Brez vsake agitacije ali pritiska so se kranjski davkoplačevalci izrekli za komasacijo. Do sedaj je zbranih že okrog 700 podpisov ter je že s tem številom podana pripravljenost večine davkoplačevalcev za omenjeno združitev.

Vodovodno vprašanje, ki toliko tare mesto Kranj, se bliža končni rešitvi. Ker bo kmalu dovoljena že licitacija za dobavo potrebnih cevi, izgleda, da se bo z gradnjo moglo pričeti že v najkrajšem času.

Sedanja uprava je tudi resno vzela v proučevanje šolsko stvar in upamo, da bodo Kranjčani na ta način dobili končno rešeno tudi to tako težko pričakovano, pa tudi potrebno zadevo.

V zadnji številki lista smo priobčili sliko spominske plošče dr. J. Ev. Kreka, ki je vzidana v cerkveno steno na Sv. Joštu. To sliko je napravil fotograf Jug iz Kranja, ki se je ob tej priliki pripeljal na Sv. Jošt.

I Z UREDNIŠTVA.

Vsled pomanjkanja prostora smo morali nekatere dopise izpuščiti kar naj nam čitatelji oprostite.

Čviček

pravi dolenjski, dobite pri Centralni vinarini v Ljubljani, Frankopanska ulica 11.

TRŽIČ

Štrajk! Ta beseda se je v Tržiču že večkrat slišala, zlasti zadnje leto. Misel na štrajk je nekatero neizkušeno tako prevzela, da so brez pravega pomisleka svoje delovanje usmerjali in delali tako razpoloženje toliko časa, da je prišlo res do štrajka. Pri nekaterih je priklop navdušenje do vrhuca, drugi so se držali bolj rezervirano, nekatero delavce pa celo jokale, ko so morale zapustiti stroje. Sili prevnetih štrajkarjev se je moralo vse ukloniti. Delavstvo je moralo ostati v tovarni. Izhodi so se zaprli in postavile so se straže. Izvolil in konstruiral se je stavkovni odbor, organizirala se je prehrana, seveda pa tudi primerna in neprimerna, da celo nedostojna zabava, katera je prav v zelo slabo luč postavila cel štrajk. Mislili so, da bo v nekaj dneh konec in potem bo šlo delo svojo pot dalje. Dnevi so se pričeli spreminjati v tedne, izplačilo zaslužka je izostalo in v marsikatero družino se je naselila skrb, kaj bo. Na praznik 8. septembra je stavkovni odbor sklenil ponuditi roko gg. podjetnikom, a brez vidnega uspeha. Vendar je bil s tem led prebit. Tri dni na to, je delavstvo zapustilo tovarno in se vrnilo na svoje domove v negotovosti, kdaj bo šlo zopet v tovarno. V sredo 16. t. m. so pričela pogajanja v Ljubljani za tekstilno industrijo. Potekali so dnevi v upanju na čimprejšnji zaključek pogajanj. V sredo 20. t. m. pa se je zvedelo, da se naša predilnica sploh ne pogaja in, da skupne pogodbe ne podpiše. Kaj sedaj? Zopet negotovost!

Od početka stavke so si gotovi politični ljudje na tihem zadovoljno meli roke. Pri merodajnih ljudeh so govorili ter blatili oblast, zlasti bansko upravo, češ, nima nobene avtoritete, ker ne nastopi s silo. Zahtevali so, da bi prišlo vojaštvo v Tržič in s silo izpraznilo tovarno. Mi, kakor tudi merodajni nosilci oblasti smo prav dobro poznali njihove zlobne namene. Oni so hoteli imeti dogodke iz katerih bi kovali za sebe kapital, v čemer so se pa zmotili. Ze itak je dovolj velika nesreča štrajk sam na sebi, potem naj bi pa prišlo še do nasilja, do prelivanja krvi. V tem oziru so bile oblasti jako previdne in so podvezle vse korake, le v pomiritev. Radi raznih varnostnih odredb so se nekateri po nepotrebnem razburjali in blatili naše predstavnike oblasti. Namerno blatenje oblasti in namerno napačno tolmachenje odredb, ter razširjanje neresničnih vesti je po obstoječem zakonu o zaščiti države kaznivo.

Posledice štrajka so zavzemale čimdalje širši krog. Delavstvo trpi na zaslužku čá 1 milijon dvesto tisoč Din. Trgovci, mesarji, peki, in drugi obrtniki ne dobijo denarja za oddano blago. Tudi gostilničarji vzdihujejo. Mnogi so radodarnih rok, pa kljub temu jim še

Prva največja urarska in zlatarska trgovina na Gorenjskem Vam nudi strokovno preiskušene ure, zlatino, srebrnino, jedlini pribor, očala in ostalo optiko po najnižjih cenah. Za vsako kupljeno uro garantiram 5 let. Popravila urarska in zlatarska se edino tu strokovno popravijo pod garancijo.

Oglejte si krasno izložbo!

Kupujem staro zlato in srebro.

Ivan Levičnik, - urar

K R A N J — J E S E N I C E

NOVOST! Za mal denar trpežno!

Brez truda kromiraš vse kovinske predmete z novim KROM-PREPARATOM.

Dobi se edino pri nas!

Nova zaloga patent Haro nalivnih peres (za kopiranje) z vsemi nadomestnimi deli!

B. Rangus

zlatar in sodni cenilec
v KRANJU

Poročne prstane, krasna darila, ure, zlatino, jedilno orodje, kristal, očala, barometre, toplotne in ostalo optiko dobite najceneje v prvi Gorenjski zlatarski delavnici.

Popravila pod garancijo!

Kupujem stero zlato in starinske predmete!

zmanjka na polju sadežev, če pa prinesejo v mesto svoje pridelke in izdelke jim manjka kupcev. Tako trpi velika večina prebivalstva Tržiča in okolice. Vse to naj pomislijo oni, ki so zavedli delavstvo v štrajk! Zavedajo naj se odgovornosti, in odgovor bo treba dajati prej ali slej. Za delavstvo naj bo pa to velika šola, da se ne bo več dalo tako potegniti v svojo lastno nesrečo, na ljubo nekaterim nerazsodnim ljudem.

OVSISE PRI PODNARTU

Po odredbi kraljevske banske uprave dravske banovine se bo vršilo dne 7. oktobra na Ovsišah pri Podnartu rodovniško premovanje za plemensko gor. cikasto govedo. Prignanih bo čez 100 glav živine. Vabimo vse, ki se zanimajo za živinorejo, da si to premovanje ogledajo. Možnost nakupa lepih plemenskih junic in dobrih krav - mlekaric!

CERKLJE

V nedeljo ob 5. uri popoldan se vrši v Cerkljah pred kaplanijo velik shod JRZ. Pridejo odlični govorniki, ki bodo zbranim razložili vse delovanje vlade in jim na vsa stavljen vprašanja odgovorili. Može in fantje iz vse Cerkljanske fare, pridite na shod, da pokažemo vsem našim nasprotnikom koliko nas je, ki smo za ideje našega narodnega voditelja g. dr. Antona Korošca.

KOFCE

Obiskovalcem Kofc, turistom in smučarjem: od 1. oktobra dalje bo planinski dom na Kofcah upravljala znana pisateljica in vzgojiteljica mladine ga. Marija Hötzlova. Nova oskrbnica kofške kočice se priporoča za številni obiski, ki bo z gostoljubnostjo poplačan.

ŠMARTNO PRI KRANJU

Naše Prosvetno društvo bo imelo v nedeljo dne 4. oktobra svoj redni letni občni zbor v prostorih Šmartinskega doma. Začetek točno ob 5. uri popoldan. Vabljeni so vsi člani in članice ter vsi prijatelji katoliške prosvete. Dnevni red je sledeči: 1.) Čitanje in odobritev zapisnika zadnjega občnega zbora. 2.) Poročila odbornikov in posameznih odsekov. 3.) Volitev odbora. 4.) Slučajnosti.

Dramatski odsek bo imel v istih prostorih svoj občni zbor dne 27. septembra ob 10. uri popoldan. Vsi, ki se zanimajo za dramatikso so vabljeni.

Dekliski odsek ima redni občni zbor dne 28. septembra ob 8. uri zvečer v Šmartinskem domu. Pripeljte s seboj novih članic.

Fantovski odsek ima svoj redni občni zbor dne 30. septembra ob 8. uri zvečer v Šmartinskem domu. Vabimo vse fante, da se občnega zbora udeležijo. Z novimi močmi pojdemo na delo za našo slovensko katoliško prosveto. Bog živi!

ŠKOFJA LOKA

Mesto dobiva lepe ulice, uredili so klanec pod farno cerkvijo, škarpna ob poti v Vincarje je povzdignila vso tamošnjo okolico, regulacija Sore ob fužini je skoraj dodelana, le zapis se še izvršuje. Druge ulice se posipajo in snažijo. Kanalizacija v Novem predmestju se pripravlja in če bo mila jesen, bo tudi do zime gotova. Toliko se sedaj dela od začasne obč. uprave, kot se vsa leta pod mogočno JNS arsko večino ni naredilo. Saj menda še toliko ni zmogla, da bi vsaj na višja mesta vložila prošnje za podpore in pomoč. Tako je: po delu se spoznamo!

Izlet Prosvetnega društva v nedeljo 27. t. m. v Crngrob se vrši takole: ob 1. uri pop, odhod izpred „Društvenega doma“. Po prihodu v Crngrob razlaga č. g. Weider odkrite slike v cerkvi, nato so pete litanije, po litanijah pa prosta zabava. Vabimo vse člane društva na par veselih uric. V nedeljo popoldne vsi v Crngrob. Zaradi tega izleta odpade popoldanska kino predstava.

Za našo občino še ni določen dan občinskih volitev. Toliko omenimo, da sedaj še ni posebnega zanimanja za volitve, ko bodo razpisane, pa bomo o tem in prejšnjem delu več poročali.

Dekleta in fante Prosvetnega društva opozarjamo na veliki praznik, ki ga obhajamo 8. decembra. Krepko na delo zanj!

Kino Prosvetnega društva predvaja v soboto in nedeljo krasen film: Junaki Pavlove ulice.

JAVORNIK POD SV. JOŠTOM

Požar. Zadnji vroči dnevi niso pomenili nič dobrega. In res so se slutnje vseh uresničile v terek zvečer. Okrog devete ure je pričela razsajati strašna nevihta. Med gromom in bliskom, je bil tak nalič dežja in toče, da so bila vsa pota pravi potoki. Med tem pa je udarila strela v gospodarsko poslopje g. Janeza Rakovca, pos. na Javorniku in v hipu je bilo

vse v plamenih Sosedje so le z velikim naporom rešili živino in slamoreznic, vse drugo pa je postalo žrtev ognja. Posestnik trpi veliko škodo, ker je bilo vse letošnje delo v momentu uničeno.

PREDOSLJE

Občni zbor Prosvetnega društva. V nedeljo dne, 27. t. m. ob 5. uri popoldan se vrši v cerkveni dvorani redni letni občni zbor tukajšnjega Prosvetnega društva. Vabimo vse člane, članice in vse prijatelje katoliške prosvete, da se tega občnega zbora udeležijo v velikem številu. Stopimo vsi v vrste prosvete, da nas sovražnik ne iznenadi. Bog živi!

ŠENČUR

Nesrečen padec s kolesom. V nedeljo zjutraj se je vozil Markun Franc s kolesom iz Senčurja proti Kranju na delo. Pred Rabičem se je prijel zadaj za neki tovorni avtomobil. Zaradi silne brzine se ni mogel odločiti, odnosno ni upal izpustiti vozilo ter je pred Šlibernovim znamenjem zadel z vso silo v zadnji del avtomobila. Markuna je vrгло na zemljo, pri čemer je zadobil nekoliko poškodb po glavi in obeh rokah, na srečo ne preveč težkih. Vse eno je moral iskati pomoči pri zdravniku.

Prijateljem šahovske igre! Jesen je tu... Dopusti so porabljeni, lepo je bilo. Dovolj smo užili miru, sonca, prekrasne narave. Tisti pa, ki so poletni znojili naša polja in travnike, bodo kmalu pričeli počivati. Nekateri fantje so že lansko zimo pokazali prav mnogo ljubezni in razumevanja za šahovsko igro. Zato se bo v kratkem vršil sestanek, na katerem se bo razpravljalo o ustanovitvi šahovskega kluba v Senčurju. Važna bo druga točka dnevnega reda — predavanje o temi: Razvoj šahovske igre in o zgodovini šaha in njegovi vekovni borbi za njegovo obnovo. Vodstvo šahovskega kluba bo prevzel navdušen šahist g. Ivan Gantar, pek. mojster v Senčurju, ki je že igral na mnogih turnirjih in ugnal marsikaterega šahovskega talenta v kozji rog. Ljubitelji kraljevske igre v Senčurju, pokažimo, da Senčurjani nismo — kakor nam mnogi predbacivajo — samo dromlarji, ki jim je gostilnica najljubše pribežališče. Združimo se pri šahovski deski! Kraj in datum sestanka bomo pravočasno objavili.

MALI OGLASI

Za vsako besedo v malih oglaših se plača 050 D. Najmanjši znesek je 6 Din

Otomane, divane, modroce in vsa v to stroko spadajoča dela vam nudi najceneje ter se priporoča Viktor Toneje tapetnik, v hiši g. Kocbeka.

Važno! Modroce! Otomane, spalne divane itd. izvršuje solidno in po nizki ceni Bernard Maks, tapetnik, poleg Stare pošte, Kranj.

Odda se lepo stanovanje, kuhinja in soba na Klancu. Naslov v upravi.

Naprodaj je hiša v Kranju (Pot na kolodvor št. 2). Prodaja se zaključni 15. oktobra t. l. Več se poizve pri Ivan Šušteršič, kolar Kranj, Tavčarjeva ul. 17.

Staro lahko kočijo kupim. Naslov v upravi.

Knjigo „Zgodovinska učna snov“ za 4. razred osnovnih šol (Polak) kupim, Bedenk Tavčarjeva ul. 10 Kranj.

Išče se pridna, poštena služkinja vajena otrok in kuhe. Nastop takoj. Naslov v upravi.

Dobro ohranjena angleška puška dvocevka Cul 16 se proda. Naslov v upravi.

Kupin dobro ohranjeno postelj in omaro za obleko. Naslov v upravi.

Poučuje francoščino in instruiru dijake inteligentna dama z večletno prakso pri otrokih. Cena nizka. Pride na dom. Pojasnila iz prijaznosti v frizerskem slonu „Luisa“, Bleiweisova 29, Kranj.

Samo nekaj časa!

Vsak, ki se v mojem ateljeju fotografira in naroči 6 razglednic dobi 1 ogledalce s svojo sliko in kabinetno sliko brezplačno.

Fotograf JUG - Kranj

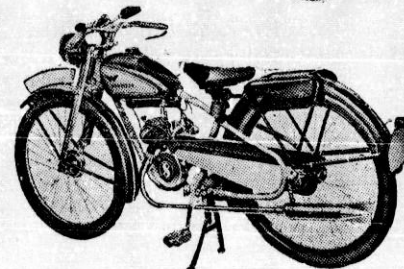
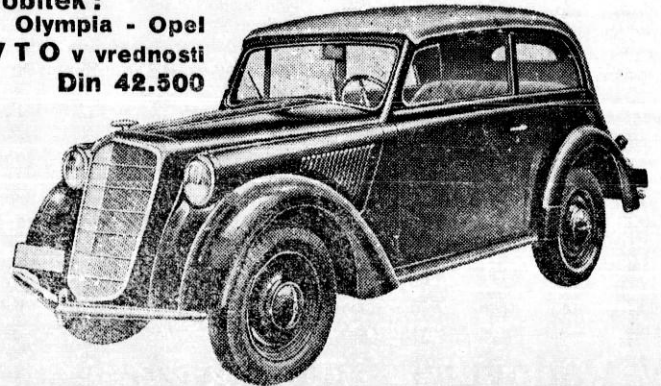
(sedaj nasproti trgovine Savnik)

4 legitimacije samo Din 25.-, amaterske kopije komad Din 1.-.

V državi največja TOMBOLA

bo v Kranju, nedelja 11. X. ob 3^h pop.

I. dobitek:
nov Olympia - Opel
AVTO v vrednosti
Din 42.500

II. dobitek:

novo „Wanderer“ motorno kolo v vrednosti
Din 6.200.-,

dalje moderna sodobna spalnica, 3 kolesa itd. itd. ter nad 500 dragocenih daril.

Tablice: v predprodaji v Kranju, Ljubljani, na Jesenicah, Kamniku, Radovljici, Šiški, Šk. Loki, Št. Vidu, Tržiču itd. do sobote 10. okt. po Din 4.-; na dan tombole po Din 5.-.

Polovična vožnja na želez. z nedeljskimi povratnimi kartami.

Kdor je varčen

gleda, da štedi pri vsakem dinarju, a to je le mogoče če

kupuje pri trgovcu,

ki je dobro sortiran in kjer so cene skrajno nizke. Svetujemo Vam poizkusite pri

P. Majdič „MERKUR“ - Kranj

HALO!

HALO!

Manufakturnih in modnih trgovin je veliko — ali razprodaja je samo ena v Kranju, in ta je pri „BAJŽELJNU“ na Roženvenškem klancu v Kranju.

Za mal denar dobite veliko blaga!
Hitite dokler je zaloga!!!

